

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 5633/2021
25.11.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Младеновић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Дуља Николић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1154/21 од 06.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1154/21 од 06.04.2021. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1154/21 од 06.04.2021. године и пресуда Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у Власотинцу П 4223/20 од 26.11.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у Власотинцу П 4223/20 од 26.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је прецизирани тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени на накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове у износу од 400.000,00 динара, претрпљени страх у износу од 400.000,00 динара, умањења естетског изгледа у износу од 400.000,00 динара и умањења опште животне активности у износу од 400.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да на име трошкова поступка исплати туженом износ од 199.875,00 динара у року од 8 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1154/21 од 06.04.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у Власотинцу П 4223/20 од 26.11.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је, на основу члана 404. ЗПП – ради уједначавања судске праксе и разматрања правних питања од значаја за равноправност грађана, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Према наведеној одредби, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору потребно је дозволити одлучивање о посебној ревизији тужиле због одступања побијане пресуде од судске праксе у примени члана 388. Закона о облигационим односима, у ситуацији када је у току кривичног поступка истакнут имовинскоправни захтев, па је зато одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужилина ревизија основана.

Тужила је тужбом поднетом 17.10.2014. године, преиначеном поднеском од 13.01.2016. године, тражила накнаду нематеријалне штете. У тужби и током поступка тврдила је да јој је тужени 23.08.2010. године нанео тешку телесну повреду због које је трпела физичке болове и страх, као и душевне болове због наружености и умањења опште животне активности. Тужени је истакао приговор застарелости.

Према утврђеном чињеничном стању, због догађаја од наведеног дана против туженог су покренути прекршајни и кривични поступак. Прекршајни поступак је правноснажно окончан решењем Прекршајног суда у Лесковцу Пр 2740/11 од 25.01.2013. године о обустави поступка због наступања апсолутне застарелости његовог вођења, а кривични поступак је окончан правноснажном пресудом Општинског суда у Лесковцу К 1233/12 од 18.09.2014. године којом је, на основу члана 422. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, оптужба одбијена. Тужила је због нанете тешке телесне повреде трпела физичке болове одређеног интензитета и дужине трајања, а у штетном догађају и након тога трпела је и страх који није оставио трајне последице у виду душевне поремећености.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев због застарелости тужилиног потраживања. По налажењу тог суда, у овом случају се о застарелости потраживања накнаде штете одлучује на основу члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, јер је кривични поступак вођен против туженог правноснажно завршен пресудом којом је оптужба одбијена, а од дана када тужила тврди да јој је нанета телесна повреда (23.08.2010. године) до дана подношења тужбе (17.10.2014. године) истекао је законом предвиђени рок застарелости.

По становишту другостепеног суда, правилан је закључак нижестепеног суда да је захтев за накнаду штете застарео, имајући у виду да је тужилина повреда настала 23.08.2010. године и да је тужба поднета 17.10.2014. године, по протеку рока из члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Жалбене наводе тужиле да је застарелост прекинута истицањем имовинскоправног захтева у кривичном поступку тај суд је оценио као неосноване из два разлога. Прво, зато што је увидом у спис Основног суда у Лесковцу К 1233/12 утврдио да је имовинскоправни захтев истакнут тек 12.08.2014. године, по протеку рока из члана 376. Закона о облигационим односима, а

затим и са позивом на правила о доказивању и терету доказивања, са образложењем да тужилца током поступка није указивала на чињеницу како је у кривичном поступку истакла имовинскоправни захтев, а увид у кривични спис је предложила само ради утврђивања начина на који је поступак окончан, а не и ради утврђивања те чињенице.

По оцени Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом тужилце указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбама Закона о облигационим односима, релевантним за питање застарелости у овом спору, прописано је: да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за 3 године од када је оштећени сазнао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају у року од 5 година од настанка штете (члан 376. став 2. и 2); да се застаревање прекида подизањем тужбе и сваком другом повериоцевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом, у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања (члан 388).

Накнада штете проузроковане по било ком основу спада у имовинскоправне спорове за чије расправљање и одлучивање је надлежан суд у парничном поступку, у смислу члана 1. ЗПП. Ипак, оштећено лице које сматра да му је штета нанета извршењем кривичног дела, има право да потражује накнаду штете у самом кривичном поступку истицањем имовинскоправног захтева, што је предвиђено одредбама Законика о кривичном поступку. Дакле, оштећени у складу са меродавним процесним правом може тражити накнаду штете било подношењем тужбе у парничном поступку, било истицањем имовинскоправног захтева у кривичном поступку.

С тим у вези, по становишту ревизијског суда, истицање имовинскоправног захтева у кривичном поступку ради накнаде штете, у погледу правних дејстава на рок застарелости, изједначава се са подношењем тужбе у парничном поступку ради накнаде штете. На такав правни закључак упућује одредба члана 388. Закона о облигационим односима којом је прописано да се застаревање прекида и сваком другом радњом повериоца предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања. У ове радње које имају карактер прекида застарелости, по оцени Врховног касационог суда, спада и подношење имовинскоправног захтева у кривичном поступку.

У конкретном случају, тужилца је у кривичном поступку вођеном против туженог поднела имовинскоправни захтев којим је прекинула рок застарелости потраживања накнаде штете и за све време трајања тог кривичног поступка постојао је прекид застарелости, односно нису текли рокови везани за тај институт материјалног права. Правноснажним окончањем кривичног поступка застарелост је почела тећи изнова од дана када је тај поступак окончан, у смислу члана 392. став 3. Закона о облигационим односима, а протек рока застарелости наступа истеком последњег дана рокова предвиђених чланом 376. став 1. и 2. тог Закона.

Првостепени суд је у овом спору основаност истакнутог приговора застарелости ценио не водећи рачуна о томе да је тужилца у кривичном поступку поднела имовинскоправни захтев, а другостепени суд је ту чињеницу имао у виду али је исту сматрао ирелевантном за другачију одлуку по том питању из разлога који се, имајући изложено у виду, не могу прихватити.

Због погрешног правног става о застарелости потраживања, чињенично стање није у потпуности утврђено – није утврђено да ли је тужени нанео тужилци телесне повреде и проузроковао штету за коју би одговарао у складу са члановима 154. став 1. и 158. Закона о облигационим односима, нити су посебно цењене чињенице које су, уколико се утврди одговорност туженог, битне за одлуку о праву тужилце на накнаду нематеријалне штете и њену висину.

Из тих разлога, пресуде нижестепених судова су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће употпунити чињенично стање у смислу изложеног, а истакнути приговор застарелости оценити применом члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, уз вођење рачуна о томе да је истицањем имовинскоправног захтева у кривичном поступку наступио прекид рока застарелости и да је по правноснажном окончању тог кривичног поступка рок застарелости поново почео да тече.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић